

Interviu cu Ivan Patzaichin - Inspirație pentru educație

Ivan Patzaichin, născut la 26 noiembrie 1949, în satul Mila 23 din județul Tulcea, este un fost canoist român, cvadruplu laureat cu aur la Jocurile Olimpice de vară din 1968, 1972, 1980 și 1984 și triplu laureat cu argint. Sportivul a devenit ulterior antrenor, iar în prezent este antreprenor social preocupat de proiecte de dezvoltare durabilă, cu predilecție în Delta Dunării și nu numai, de promovarea patrimoniului hidrografic românesc, a mișcării în aer liber și a ecoturismului.

1. Pentru mulți dintre români, și nu numai, sunteți ceea ce se numește emblematic "campion".

Cum trebuie să fii și ce trebuie să faci să ajungi campion?

Ivan Patzachin: Să-ți dorești foarte mult să izbândești. Aceasta e prima condiție și este esențială. Cu celelalte (rezistența, tehnica, îndemânarea, coordonarea, priceperea în a-ți stabili strategia de concurs) e mai simplu, pentru că le poți antrena, dar dorința nu se poate dobândi; o ai sau nu. Am verificat acest lucru nu doar pe mine, ci și pe zecile și sutele de sportivi care mi-au trecut în mână, ca antrenor. Uneori, ajută și dacă ai prilejul unei „întâlniri” providențiale când ești în formare. Pe mine, de exemplu, m-a ambiționat faptul că, atunci când eram copil, trei dintre consătenii mei au devenit campioni mondiali. Mi-am zis că dacă ei au reușit, eu de ce n-aș putea. Dar, pe de altă parte, dacă aș fi rămas în sat și m-aș fi făcut pescar, tot cel mai bun aș fi fost! Poți să fii campion în orice domeniu.

2. V-ați născut în Mila 23, un sătuc din Delta Dunării, un loc cu suflet și personalitate, unde însă viața se trăiește aspru.

Credeți că locul natal v-a influențat în vreun fel devenirea?

Ivan Patzachin: Cu siguranță! În primul rând, după cum vă spuneam, de acasă m-am “molipsit” de dorința de a fi campion.

Însă cel mai important lucru este că de la oamenii mei, din Deltă, am învățat respectul față de muncă și față de cei din jurul tău. Viața în Deltă e grea, și dacă de mic ești obligat să strângi din dinți și să mergi mai departe, asta îți întărește caracterul. Uneori, simplul fapt de a reuși să-ți stăpânești corpul să faci un anume lucru este o chestiune de voință. Pot să vă spun că, la început, în primele două săptămâni de antrenamente nici măcar nu puteam să stau în barcă fără să mă răstorn în apă. Mi-l aduc aminte pe primul meu antrenor, Simion Ismailciuc, campionul nostru

olimpic de la Melbourne, dându-mi sfaturi cum să îmi țin echilibrul. Nu mi-a fost ușor, dar eu plecasem de acasă hotărât să devin campion, și gândul ăsta mă făcea să mă urc în canoe încă o dată, și încă o dată. Cred că această determinare a fost mult influențată de modul de viață din Deltă.

3. După ce ați încheiat spectaculoasa carieră de sportiv, ați continuat ca antrenor, însă ceva v-a atras mai mult – proiectele de dezvoltare durabilă de interes local și regional, de promovare a profilului cultural al zonei natale.

Cum ați simțit sau ce v-a îndemnat să vă îndreptați spre această zonă?

Ivan Patzachin: Cred că e un timp pentru fiecare lucru în viață: am fost 20 de ani sportiv pentru mine, apoi am fost 20 de ani antrenor pentru sport, pentru lumea sportului, pentru că trebuia să fac, la rândul meu, ce făcuseră cei dinaintea mea: să lase drumul pavat pentru cei ce vin din spate.

Iar acum a venit momentul să dau ceva înapoi și locului unde m-am născut, așa că am decis să mă dedic antreprenoriatului social, și în special Deltei. Am pornit de la ideea că, dacă reușești să creezi într-o comunitate cadrul favorabil pentru activități de dezvoltare economică și socială, asta le oferă oamenilor posibilitatea de a-și fructifica tradițiile și resursele proprii pentru un trai mai bun. Este un mecanism diferit de o simplă investiție economică, cu bani și plan de afaceri, este mai degrabă o investiție de idei în oameni. Iar Delta are niște resurse extraordinare; pe lângă biodiversitate și natura spectaculoasă, zona este caracterizată de o bogăție și diversitate culturală de neînchipuit, așa cum nu găsești nicăieri în România. Delta are foarte multe de oferit, dar, după părerea mea, dezvoltarea sa ar trebui să fie integrată: economicul să meargă în paralel cu protecția mediului, cu educația și cu socialul. Sper ca, prin ideile noastre, să avem o contribuție care să conteze.

4. Asociația "Ivan Patzachin - Mila 23" a dezvoltat o serie de proiecte de promovare a sportului, mișcării în aer liber și a ecoturismului. Canotca, Rowmania Fest, Descoperă Rowmania, AUR - Apele Unite ale României sunt câteva dintre inițiativele acestei asociații. Dacă ar fi să judecăm după evoluția acestor proiecte, am putea spune că și în acest domeniu aveți succes.

Ce a contat mai mult pentru obținerea acestor reușite? Unde stă secretul?

Ivan Patzachin: Secretul stă în faptul că nu le facem singuri. Întotdeauna ne consultăm cu cei care ar putea fi afectați de rezultatele lor sau cei care cunosc domeniul și cu care ne putem uni forțele. Avem peste 200 de colaboratori, o rețea extraordinară de competențe și entuziasm. În plus, am avut norocul să-mi construiesc o echipă extraordinară, cu care mă înțeleg din priviri!

Mai e ceva: toate ideile noastre pornesc din inimă. Le facem pentru noi, avem încredere în soluțiile pe care le propunem și ne străduim să le ducem la capăt exact ca într-o competiție.

5. Proiectele inițiate de dumneavoastră nu s-au limitat la zona de sport, ecoturism, antreprenoriat social. V-ați implicat și în proiecte de educație: "Educație în comunitate – drum cu prioritate!", "Poveștile și aspirațiile Deltei".

Care sunt motivele pentru care educația a fost unul dintre domeniile spre care v-ați îndreptat atenția?

Ivan Patzachin: Toate proiectele noastre au la bază o viziune, aceea de "dezvoltare durabilă", pe termen lung, chiar foarte lung. Mai pe românește, să rămână ceva după ce s-a încheiat proiectul, să poată fi continuat și îmbunătățit. Cea mai evidentă și la îndemână soluție pentru a asigura acest lucru este să te asiguri că există oameni care pot prelua ideile, care pot imagina proiecte noi, mai ambițioase, și care să le și poată pune în practică. Iar aici, fără educație nu se poate.

Dar am mai avut un motiv, să-i spunem „pe termen mediu și scurt”; proiectele noastre de turism responsabil și de turism cultural se bazează, în mare măsură, pe existența unor ghizi locali, care să cunoască tradițiile locurilor, să poată vorbi frumos despre ele și să știe limbi străine. Există o mare cerere din partea turiștilor din toată Europa, și chiar din afara ei, de a veni, în grupuri mici, fie să facă birdwatching, fie pescaturism sau pur și simplu să se bucure pe îndelete de natura Deltei. Așa că e clar că e nevoie de mai mulți tineri care să știe engleza, germana sau franceza și să se specializeze în această meserie de ghid turistic. Uite așa, ne întoarcem din nou la educație.

Mai e și un aspect oarecum personal; eu mă înțeleg foarte bine cu copiii, îmi place să lucrez cu ei, și perioada mea de antrenorat m-a învățat câte ceva despre lucrul cu elevii. De aceea încerc să particip cât mai mult în proiectele educative pe care le propunem, ca să mă și întâlnesc cu copiii și să stau de vorbă cu ei.

6. Ați parcurs un drum lung în propria devenire. „Copilul Deltei” a ajuns campion, promotor la zonei natale, chiar ambasador al țării în care s-a născut, România.

Care credeți că ar trebui să fie viziunea asupra educației, pentru a pregăti copiii să reușească în viață, dar să nu uite de unde au plecat?

Ivan Patzachin: Eu nu sunt expert în educație, dar mi-au trecut prin mână mulți sportivi și lucrul cu ei cred că m-a învățat câteva ceva; când încerci să transmiți din experiența ta cuiva mai tânăr, sau când vrei să-l ajuți să-și găsească vocația, trebuie întâi să-i descoperi personalitatea și apoi să construiești pe atuurile pe care le are. Poate că un copil are mai multă

îndemânare, iar altul mai multă ambiție; poate unul reține rapid, iar altul gândește logic. Atenție, chiar și cei care încalcă regulile fac niște lucruri bine; trebuie găsite și pornit de la ele! Cred că un bun profesor, la fel ca un bun antrenor, trebuie să aibă ochiul să-și studieze elevii și interesul să le descopere calitățile. Apoi să știe cum să-i stimuleze. Să nu le domolească copiilor curiozitatea, să îi încurajeze să experimenteze, dar mai ales să le arate cum să se bucure atunci când învață ceva nou.

Și mai am și un sfat pentru copiii; să nu le fie teamă de greșeli, pentru că învățarea se construiește din poticneli și încercări. Din experiența mea, înveți mai multe din eșecuri decât din victorii, cu condiția să nu-ți lipsească un pic de curiozitate și curajul de a experimenta.

Iar partea cu „să nu uite de unde-au plecat”... asta nu se poate învăța decât prin exemplu: dacă cei ce sunt în jurul tău când ești copil te inspiră, te fac să te simți „mai înalt, mai rapid, mai bun” decât ești într-un anume moment, atunci vei duce cu tine peste tot în călătoriile tale acest sentiment și, odată cu el, colțul de lume care te-a făcut să te simți așa.

Peiciu Marinela, inspector școlar
Inspectoratul Școlar Județean Tulcea